

Coördinerend Functionaris voor Gegevensbescherming

1 Inleiding WGS

In juni 2024 nam de Eerste Kamer de Wet gegevensverwerking door samenwerkingsverbanden (WGS) aan. De WGS maakt duidelijk onder welke strikte voorwaarden vier samenwerkingsverbanden op het gebied van zorg en veiligheid informatie kunnen verwerken. Hiermee kunnen zij (georganiseerde) criminaliteit, witwassen, en complexe casuïstiek op het gebied van zorg en veiligheid doeltreffender aanpakken. De wet treedt op 1 januari 2025 in werking.

Een van de samenwerkingsverbanden zoals aangegeven in de WGS zijn de Zorg- en Veiligheidshuizen. Privacywetgeving en formele wetten maken tot nu toe gegevensuitwisseling die nodig is voor de samenwerking en een goede aanpak van het probleem complex of staan dat niet altijd toe. Er is dan ook vaak onduidelijkheid over welke gegevens in het kader van een samenwerking mogen worden gedeeld. Dat is met de komst van de WGS voorbij.

2 Verplichte aanstelling coördinerend functionaris gegevensbescherming

Voordat de WGS op 1 januari 2025 in werking treedt, moet elk Zorg- en Veiligheidshuis een aantal zaken regelen. Eén hiervan is het aanstellen van een coördinerend functionaris voor gegevensbescherming.

2.1 Wie kan de coördinerend functionaris voor gegevensbescherming zijn?

De verplichting om een coördinerend functionaris voor gegevensbescherming aan te stellen, staat in artikel 1.4 lid 2 WGS. Dit artikel verplicht de deelnemers van het samenwerkingsverband om één van de functionarissen voor gegevensbescherming van de deelnemende overheidsinstanties of overheidsorganen aan te wijzen als coördinerend functionaris voor gegevensbescherming (hierna: coördinerend FG).

2.2 Voordelen van één coördinerend FG

Het aanstellen van één coördinerend FG per Zorg- en Veiligheidshuis heeft een aantal voordelen:

- het voorkomt onduidelijkheden over de verantwoordelijkheid voor het toezicht in de zin van de AVG;

- het biedt een primair aanspreekpunt voor de deelnemers van één Zorg- en Veiligheidshuis en de FG-en van deelnemers;
- het kan zorgen dat de mate van gegevensdeling binnen de perken blijft. Dataminimalisatie vormt ten slotte de basis van de AVG. De coördinerend FG kan, samen met de andere FG's, het toezicht verscherpen als de risico's, aard of omvang van de gegevensverwerking dit vereisen (4. Advies AP, BGS);
- het zorgt dat het toezicht is geborgd en dat ingegrepen wordt als dat nodig is. (art. 1.13 lid 6 BGS).

De functionaris voor gegevensbescherming van elke afzonderlijke organisatie blijft het eerste aanspreekpunt voor zijn eigen organisatie. De coördinerend FG heeft een overkoepelende rol voor vragen over het gehele samenwerkingsverband. Hij moet dan samenwerken met andere FG's om tot overeenstemming te komen.

3 Verantwoordelijkheden

De coördinerend FG heeft twee hoofdtaken:

- het uitvoeren van de taken zoals gedefinieerd in art. 39 AVG,
- het coördineren en voorbereiden van privacy audits.

De coördinerend FG wordt op de hoogte gebracht:

- wanneer de aansturende bestuurders van het samenwerkingsverband afwijken van een advies van de Rechtmatigheidsadviescommissie (art. 1.13 lid 2 en lid 6 BGS). Een afwijking van het advies van de Rechtmatigheidsadviescommissie mag alleen beargumenteerd plaatvinden (art. 1.13 lid 6 BGS).
- van de resultaten van de privacy audit (art. 1.18 lid 4 BGS).

3.1 Uitvoeren en zorg dragen voor de taken zoals gedefinieerd in art. 39 AVG

Art. 39 AVG omschrijft de taken van de functionaris voor gegevensbescherming. Hij moet minimaal:

- informeren en adviseren over verplichtingen uit de AVG en andere privacywetgeving;
- toezien op naleving van de privacywetgeving, zoals het toewijzen van verantwoordelijken, bewustwording en trainingen, en audits;
- advies geven wanneer daarom wordt gevraagd;
- samenwerken met de privacytoezichthouder;
- optreden als contactpersoon voor de privacytoezichthouder;
- continue aandacht hebben voor privacyrisico's, aard, omvang en context van de gegevensverwerking.

3.2 Privacy audits

Tenslotte heeft de coördinerend FG ook een rol in de uitvoering van privacy audits. Hij bereidt de audits voor en ontvangt daarna de eindrapportage van de onafhankelijke privacy auditor (art. 1.18 lid 4 BGS, art. 1.4 lid 2 WGS).

4 Implementatie WGS voor Zorg en Veiligheidshuizen: rollen en verantwoordelijkheden

4.1 Regionale stuurgroepen Zorg- en Veiligheidshuizen

Formeel zijn de wettelijke deelnemers in regionale stuurgroepen van de Zorg- en Veiligheidshuizen verantwoordelijk voor de implementatie van de WGS, met name de overheidsdeelnemers. De huidige regionale stuurgroepen van de Zorg- en Veiligheidshuizen zullen daarom voor de implementatie van de WGS een aantal besluiten moeten nemen.

In de factsheet ‘*WGS in vogelvlucht*’ staat een overzicht van onderwerpen die vóór 1 januari 2025 moeten zijn geregeld.

4.2 De managers Zorg- en Veiligheidshuizen

De managers van de regionale Zorg- en Veiligheidshuizen zijn de spil in de implementatie. Zij bereiden de besluiten van de stuurgroepen voor en dragen zorg voor de implementatie in de organisatie. Zij bedienen ook het netwerk van regionale ketenpartners met informatie.

4.3 Werkgroep Implementatie WGS voor de Zorg- en Veiligheidshuizen

In opdracht van het ministerie van Justitie en Veiligheid heeft de Landelijke Vereniging van Managers Zorg- en Veiligheidshuizen (LVMZV) een werkgroep opgericht die de Zorg- en Veiligheidshuizen ondersteunt bij de implementatie van de WGS. De werkgroep werkt aan factsheets, modeldocumenten, checklists en informatiebijeenkomsten.

De landelijke werkgroep staat onder leiding van Léon Sonnenschein (KEN!) en is samengesteld uit vertegenwoordigers van de managers Zorg- en Veiligheidshuizen, privacy- en beleidsmedewerkers, en de IV-beheerorganisatie van de Zorg- en Veiligheidshuizen.

Het projectsecretariaat wordt gevoerd door Anne Willems of Brilman van het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid (Het CCV). Het CCV ondersteunt de werkgroep ook inhoudelijk.

4.4 Afstemming

De werkgroep stemt waar nodig af met relevante partijen:

- Landelijke werkgroep Privacy en gegevensdeling Zorg en Veiligheid (inhoudelijk)
- Landelijke stuurgroep Zorg en Veiligheid (bestuurlijk)

- Projectleiders implementatie WGS voor de andere drie samenwerkingsverbanden (iCov, FeC, RIEC's)

5 Meer informatie en contactgegevens

Heb je vragen?

Neem contact op met Anne Willems of Brilman (Het CCV)

Mail naar: Anne.Willems@Brilman@hetccv.nl